

Полтавський державний медичний університет

БІБЛІОТЕКА

Серія віртуальних бюлетенів “Гідні визнання”. Випуск 36.

Дроботько Віктор Григорович: лікар і митець з Полтавщини

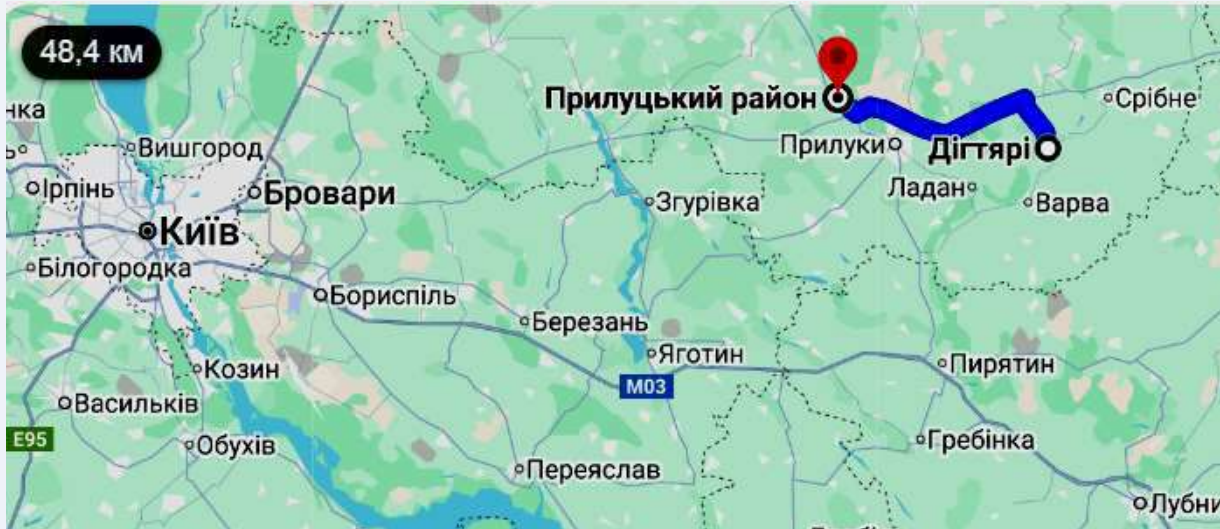
**до 140-річчя
від дня народження**

*видатного українського мікробіолога,
дійсного члена АН УРСР, доктора
біологічних наук, професора,
заслуженого діяча науки УРСР,
колишнього директора (1944-1962)
Інституту мікробіології і вірусології
НАН України*

Автор: Резутіна Т.
Редактор: Безноса С.

Віктор Григорович Дроботько народився 24 листопада 1885 року в селі Дігтярі Прилуцького повіту Полтавської губернії (нині селище міського типу Срібнянського району Чернігівської області) у сім'ї сільського фельдшера

- ◆ ***Дитинство Віктора, як і його сестри Тетяни, було світлим і щасливим. Діти отримали початкову освіту, виховувалися на місцевих народних традиціях. Однак у 9-річному віці Віктор втратив батька, який раптово помер від виразки шлунка.***
- ◆ ***На стипендію Полтавської земської управи в 1896 р. Віктор вступив до Прилуцької гімназії, яку успішно закінчив у 1905 р. Мріяв стати письменником, артистом або художником***

У 1905 р. Віктор Дроботько вступив на 1 курс медичного факультету Київського університету ім. св. Володимира, який закінчив лише у 1913 р. через шестимісячне ув'язнення та дворічне заслання за агітаційну роботу серед селян під час революційних заворушень 1905-1907 рр.

Віктор Дроботько – студент медичного факультету Київського університету ім. Святого Володимира, 1912 р.

Як здібний науковець В.Г. Дроботько зарекомендував себе ще в студентські роки, виконавши під керівництвом відомого мікробіолога і хірурга професора О.Д. Павловського дослідження впливу мікробних токсинів на перебіг атеросклерозу, за яке отримав золоту медаль та премію ім. М.І. Пирогова

Медаль ім. М.І. Пирогова, якою Віктор Дроботько був нагороджений за виконану ним студентську наукову роботу у 1914 р.; праворуч - зворотний бік медалі

Через «політичну неблагонадійність» реалізувати свій талант дослідника Віктор зміг лише після жовтневого перевороту та 12-річної практичної роботи земським лікарем, ординатором, завідувачем санітарно-бактеріологічної лабораторії Роменської повітової лікарні Полтавської губернії

В.Г. Дроботько - ординатор Роменської повітової лікарні Полтавської губернії, 1922 р. (сидить у другому ряду - другий праворуч; у першому ряду ліворуч - дружина вченого, Таїсія Іванівна)

**Після 12 років практичної роботи
В.Г. Дроботько переїхав до м. Києва**

*З 1925 р. він працював
у Київському санітарно-
бактеріологічному інституті
й водночас був консультантом
Київської міської санітарно-
гігієнічної станції
та бактеріологічного відділення
Київського туберкульозного
інституту*

З 1931 р. Віктор Григорович обійняв посаду завідувача відділу медичної мікробіології Інституту мікробіології і епідеміології УРСР (нині – Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України)

Цим відділом (згодом – відділ патогенних мікроорганізмів, нині – відділ антибіотиків) він керував протягом 30 років, а потім до кінця життя був науковим консультантом

◆ У 1934 р. за рішенням кваліфікаційної комісії Всеукраїнської академії наук Дроботьку Віктору Григоровичу було присуджено ступінь доктора біологічних наук без захисту дисертації,

◆ у 1938 р. – звання професора,

◆ у 1939 р. він став членом-кореспондентом,

◆ у 1948 р. – академіком АН УРСР

Наукову діяльність Віктора Григоровича було перервано Другою світовою війною: у вересні 1939 р. його призвали до Червоної армії. Після евакуації Академії наук УРСР до Уфи в 1941 р. науковець знову повернувся до своїх досліджень

В евакуації Віктор Дроботько з колегами винайшов технологічно простий, але надзвичайно важливий процес регенерації використаних перев'язувальних матеріалів, за що був удостоєний звання «Відмінник охорони здоров'я СРСР»

Співробітники Інституту напередодні Другої світової війни

**З 1944 р. по 1962 р. Віктор Григорович очолював
Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного**

Науковці Інституту мікробіології Академії наук УРСР, нагороджені орденами союзу: Д.Кудлай, В.Дроботько, П.Марусенко, Б.Айзенман, М.Колеснік, П.Ятель, М.Підоплічко, Б.Каган

В.Г. Дроботько – вчений із широким діапазоном наукових інтересів

- ◆ *Він був одним із піонерів вивчення бактеріофагу в Україні, першим у світі у 1937-1938 рр. розшифрував етіологію невідомого захворювання у коней, назване ним стахіботріотоксикозом, започаткувавши цим новий напрям у мікробіології — мікотоксикологію. За це відкриття його було нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора*
- ◆ *Значну увагу Віктор Григорович приділяв питанням хіміотерапії інфекційних хвороб*

**Академік В.Г. Дроботько
за роботою, 1960 р.**

Віктору Григоровичу належить понад 160 наукових праць, серед яких 7 монографій, присвячених питанням медичної, сільськогосподарської та промислової мікробіології, антибіотикам із рослин

◆ **Велику увагу він приділяв вивченню антибіотичних речовин рослинного походження – фітонцидів, серед яких ним винайдено і низку нових антибіотиків**

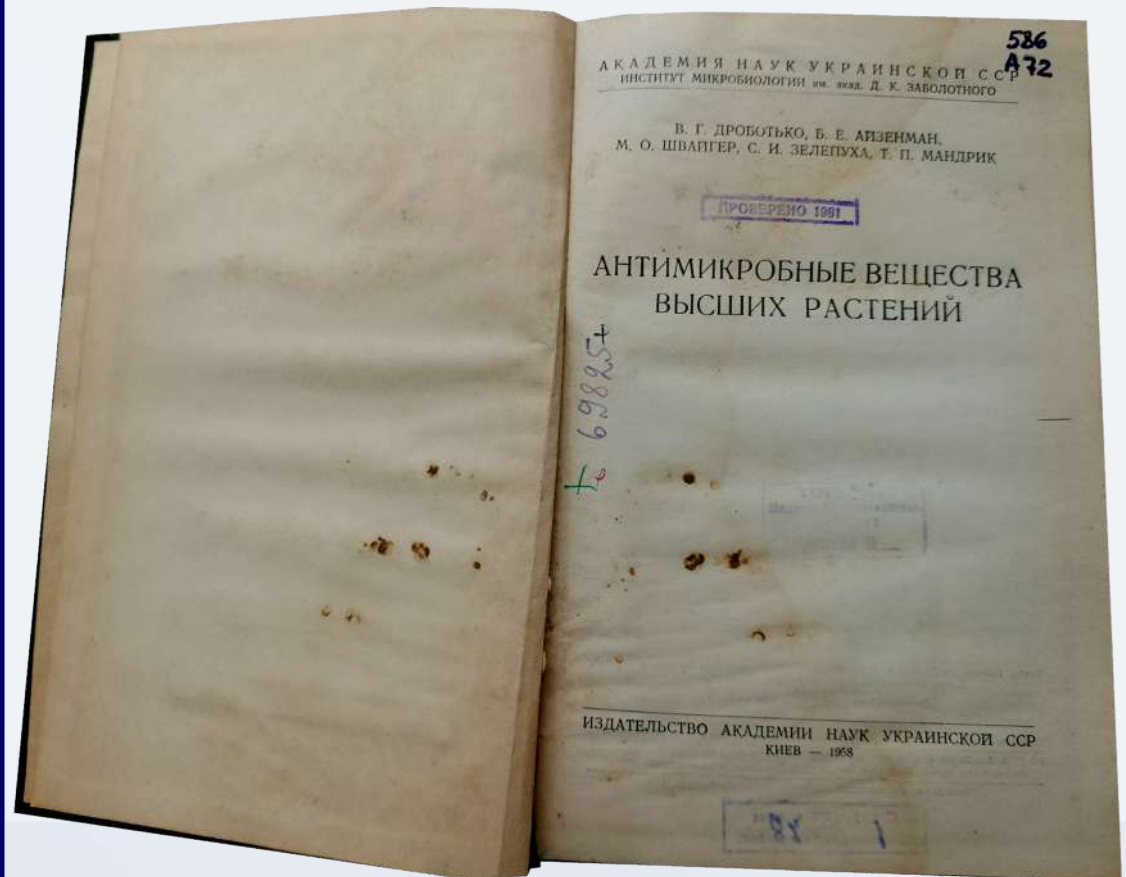
◆ **Він створив наукову школу, одним з основних здобутків якої стала розробка антибіотичних речовин із вищих рослин: іманін, новоіманін, аренарин, сальвін**

Для лабораторної практики ним було розроблено нові «сольові» культуральні середовища та бактеріальний фільтр для вилучення бактеріофагів, відомі серед мікробіологів як середовище і фільтр Дроботька, камеру для спостереження за мікроорганізмами, а також метод негативного контрастування капсульних форм бактерій

Для клінічної медицини ним було розроблено способи лікування дизентерії, стафілококових та інших бактеріальних інфекцій за допомогою відповідних бактеріофагів, деяких сульфамідних препаратів та рослинних антибіотиків

І хоча сама доля нерозривно пов'язала його з наукою, той, хто добре знав академіка у приватному житті, відзначали його неабиякий поетичний хист й акторські здібності, які певною мірою впливали й на професіональні якості вченого

***Коваленко, О. Г.
Відданість науковій істині : [життєвий і твор. шлях видат. вченого-мікробіолога В. Г. Дроботька] / О. Г. Коваленко, С. В. Афонська (Дроботько). — Київ : Наук. думка, 2018. — 230 С.***

Дроботько В.Г. був справжнім лідером, високоерудованим, інтелігентним, охоче передавав свої знання і досвід. Був фахівцем високого рівня не тільки в галузі мікробіології, він вирізнявся глибокою ерудицією у суміжних галузях – медицині, хімії, а також у суспільних науках, художній літературі, мистецтві

*Прижиттєвий портрет
академіка В.Г. Дроботька
роботи Е. Бронштейна,
1957 р.*

Використані джерела:

- 1. Авдєєва Л. В. Віктор Григорович Дроботько (до 125-річчя від дня народження) / Л. В. Авдєєва, О. А. Кіпріанова // Мікробіологічний журнал. – 2011. – Т. 73. – № 1. – С. 60**
- 2. Антибиотики. : сборник статей. / отв. ред. В.Г. Дроботько. – К. : Академия наук УССР, 1958. – 182 с. : ил.**
- 3. Антимикробные вещества высших растений : монография / ред. В.Г. Дроботько. – К. : АН УССР, 1958. – 336 с**
- 4. Підгорський В. Невідомі та маловідомі сторінки біографії академіка В. Г. Дроботька / Валентин Підгорський, Олексій Коваленко // Світогляд. – 2017. – № 2 (64). – С. 20-31 : фот. – Режим доступу : <https://surl.li/geslse>**
- 5. Підгорський В. Піввіку світлої пам'яті про академіка Віктора Григоровича Дроботька / Валентин Підгорський, Олексій Коваленко // Світогляд. – 2016. – № 6 (62). – С.79. – Режим доступу : <https://surl.li/uwnfys>**
- 6. Смірнов В. В. Віктор Григорович Дроботько : Життя, гідне безсмертя / В. В. Смірнов, О. Г. Коваленко // Мікробіологічний журнал. – 2003. – № 1/2. – С. 22-30**